

Maja Lunde

Blå

ROMAN

ASCHEHOUG

Maja Lunde

Barnas Supershow, barnebok, Aschehoug, 2012

Over grensen, barnebok, Gyldendal, 2012

Battle, ungdomsroman, Kagge, 2014

Verdens kuleste gjeng: Scenskrekke, Kagge, 2015

Bienes historie, roman, Aschehoug, 2015

Verdens kuleste gjeng: Kokkekaos, barnebok, Kagge, 2015

Verdens kuleste tegnetriks, barnebok, Kagge, 2016

Verdens kuleste gjeng: Snill, snillere snillest, barnebok, Kagge, 2016

Verdens kuleste gjeng: Baluba på leirskolen, barnebok, Kagge, 2016

Det aller beste, barnebok, Aschehoug, 2017

Denne boken er produsert på et miljøgodkjent trykkeri.

© 2017 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo

www.aschehoug.no

Omslagsdesign: Handverk/Eivind Stoud Platou

Satt med 11/14.5 pkt. Caslon hos Type-it AS, Trondheim 2017

Papir: 80 g Holmen Book cream 1,6

Printed in Lithuania

ScandBook UAB

ISBN 978-82-03-36183-8

ISBN 978-82-525-8789-0 (Bokklubben)

Til Jesper, Jens og Linus

Signe

Ringfjorden, Sogn og Fjordane, Norge, 2017

INGENTING STOPPET VANNET, man kunne følge det fra fjellet til fjorden; fra snøen som falt fra skyene og la seg på toppene, til dampen som steg over havet og igjen ble til skyer.

Hver eneste vinter vokste breen, den samlet på snø, hver vinter vokste den som den skulle, og hver sommer smeltet den, lekket, slapp løs dråper, dråper som ble bekker, de fant veien nedover, drevet av tyngdekraften, bekkene samlet seg, ble fosser, elver.

Vi var to bygder som delte et fjell og en bre, vi hadde delt fjellet og breen så lenge vi kunne huske. Den ene siden av fjellet var loddrett, der falt Søsterfossene, de drønnet 711 meter rett ned, mot innsjøen Eide, et dypgrønt vann som ga navn til bygda, Eidesdalen, og som ga fruktbarhet til dyr og mennesker der.

Eidesdalen, Magnus sin bygd.

De så ikke fjorden i Eidesdalen, de kjente ikke saltsmaken på leppene, saltet kom ikke med vinden, det nådde aldri dit, de luktet ikke havet der oppe. Slik vokste han opp. Men de

hadde vannet sitt, vannet uten smak, vannet som fikk alt til å gro, og han savnet aldri sjøen, sa han senere.

Den andre siden av fjellet var mildere, slakere, her samlet vannet seg i elva Breio, lakseelva, fossegrimens elv, ferskvannsmuslingenes elv, den tvang seg frem gjennom en revne i landskapet, den formet denne revnen, med millioner av dråper hvert eneste sekund, i fall, i stryk, og i rolige, glatte partier. Når solen skinte, ble den et selvlysende bånd.

Breio fortsatte hele veien til Ringfjorden, og der, i bygda på havnivå, møtte elva saltvannet. Der ble vannet fra breen ett med havet.

Ringfjorden, min bygd.

Og så var de sammen, vannet fra breen og vannet fra havet, før solen igjen trakk dråpene til seg, dro dem opp i luften som damp, videre opp, til skyene der de unnslopp tyngdekraften.

Nå er jeg tilbake, Blåfonna har tvunget meg hit, breen som en gang var vår. Det er vindstille da jeg ankommer Ringfjorden, jeg tvinges til å gå for motor det siste stykket, klakkingen overdøver alt annet, Blå glir gjennom vannet og etterlater seg bare små krusninger på overflaten.

Jeg kan aldri glemme dette landskapet. Det har skapt deg, Signe, sa Magnus en gang, han mente det hadde satt seg i meg, måten jeg går på, med svikt i bena, som om jeg alltid møter en bakke, oppover eller nedover. Jeg er ikke laget for rette veier, det er dette jeg kommer fra, men likevel overraskes jeg nå da jeg ser det igjen: høydene, fallene, det loddrette mot det vannrette.

Folk kommer langveisfra for å se denne naturen, og syns synet er *vakkert, fantastisk, amazing*. De står på dekk store

som fotballbaner mens enorme dieselmotorer spyr ut eksos, står der og peker og ser på det klarblå vannet, de irrgroenne åssidene hvor puslete hus klamrer seg fast hvert eneste sted bakken skrånner mindre enn førtifem grader, og mer enn tusen meter over dem er fjellene, jordas avrevne, skarpe kanter, de bryter mot himmelen, med dette drysset av hvitt som turistene elsker, *wow, it's snow*, som ligger der i nordvendte skrån timer enten det er vinter eller sommer.

Men turistene ser ikke Søsterfossene, eller Sønstebøs støler på fjellet, de er borte for lengst, og de kan ikke se elva Breio, den forsvant aller først, lenge før båtene kom, lenge før amerikanerne og japanerne dukket opp med sine telefoner og kameraer og forlengede linser. Rørene, det som en gang var elva, ligger under jorda, og skadene gravearbeidene har påført naturen, er langsomt blitt dekket til av vegetasjon.

Jeg står med rorkulten i hånden, holder lav fart mens jeg nærmer meg bygda, passerer kraftstasjonen, et stort murbygg for seg selv nede ved vannet, tungt og mørkt; et monument over den døde elva og fossen. Derfra strekker ledningene seg i alle retninger, noen av dem går til og med over fjorden. Selv det har de fått lov til.

Motoren overdøver alt, men jeg husker lyden av kraftledningene, den svake summingen, i fuktig vær, vann mot strøm, en knitring, den har alltid gitt meg gåsehud, og særlig i mørket, når man kan se hvordan det gnistrer.

Alle de fire gjesteplassene ved brygga er tomme, det er for tidlig for turister, plassene fylles bare om sommeren, jeg kan velge fritt, tar den ytterste, fortøyer akter og i baugen, legger

ut et spring for sikkerhets skyld, vestlandsvinden kan komme fort, trekker gasshåndtaket helt akterover og hører de motvillige gispene fra motoren som stopper. Jeg låser luken til salongen, legger nøkkelknippet i brystlommen på anorakken, det er stort, en ball av kork gjør at det flyter, og gir meg en liten kul på magen.

Bussholdeplassen ligger der den alltid har ligget, utenfor samvirkelaget, jeg blir sittende og vente, for bussen går bare en gang i timen, sånn er det her, alt skjer sjelden, og må planlegges, jeg har bare glemt det etter alle disse årene.

Omsider dukker den opp. Jeg får selskap av en gruppe ungdommer, de kommer fra den videregående skolen som ble bygget på begynnelsen av åttitallet, den nye, fine, en av de mange tingene bygda hadde råd til.

De snakker og snakker om prøver og trening. Så glatte panner, så myke kinn, de er forbløffende unge, fullstendig uten spor, uten rester av levd liv.

De ofrer meg ikke et blick, jeg skjønner dem godt. For dem er jeg bare en aldrende dame, litt ruskete og uflidd med utslitt anorakk og grå hårtuster stikkende ut av en strikkelue.

Selv har de nye, nesten like luer, med samme logomerke midt i pannen. Jeg skynder meg å ta min egen av, legger den i fanget, den er visst blitt fryktelig nuppete, jeg begynner å nappe dem av, en etter en, hånden fyller seg opp av nupper.

Men det nytter ikke, det er for mye å ta av, og nå vet jeg ikke hvor jeg skal gjøre av dem, blir sittende med nuppene i hånden, slipper dem til slutt ned på gulvet. De flyr vektløst over gulvet, nedover midtgangen, men ungdommene

enser dem ikke, og hvorfor skulle de det, en klump med grå lo.

Jeg glemmer iblant hvordan jeg ser ut, man slutter etter hvert å bry seg når man bor om bord i en båt, men når jeg en sjelden gang ser meg i et speil på land, med godt lys, skvetter jeg. Hvem er hun der inne, tenker jeg, hvem i alle dager er den gamle, magre kjerringa?

Det er underlig, abstrakt, nei, surrealistisk, surrealistisk er ordet, at jeg er en av dem, de gamle, når jeg fremdeles så fullstendig og tvers gjennom er meg, den samme som jeg alltid har vært, om jeg er femten, trettifem eller femti, en konstant, en uforandret masse, som den jeg er i drømme, som stein, som tusen år gammel is. Alderen er løsrevet fra meg. Bare når jeg beveger meg, blir dens tilstedeværelse følbart, da gir den seg til kjenne med alle sine smerter, de verkende knærne, den stive nakken, den murrende hoften.

Men ungdommene tenker ikke på at jeg er gammel, for de ser meg ikke engang, sånn er det, ingen ser gamle damer, det er mange år siden noen så på meg, de bare ler ungt og klart og snakker om en historieprøve de nettopp har hatt, den kalde krigen, Berlinmuren, men ikke om innholdet, bare om hvilke karakterer de fikk, om fem minus er bedre enn fem/fire. Og ingen nevner isen, ikke et ord om isen, om breen, selv om det burde være den alle snakker om her hjemme.

Her hjemme ... kaller jeg det virkelig fremdeles for hjemme? Jeg kan ikke fatte det, etter snart førti, nei, snart femti år borte. Bare hjemom for å rydde etter dødsfall, for å sørge de obligatoriske fem dagene etter begravelserne, først mammas, så pappas. Ti dager til sammen er alt jeg har vært her på alle disse årene. Jeg har to brødre her, halvbrødre,

men dem snakker jeg nesten aldri med. De var mammas gutter.

Jeg lener hodet mot bussvinduet, ser på endringene. Bebyggelsen er tettere, et nytt byggeprosjekt bestående av hvite ferdighus med smårutete vinduer klynger seg fast i åssiden, bussen passerer svømmehallen, den har fått nytt tak, og et stort, blått skilt ved inngangen, *Ringfjord Water Fun*. Alt blir bedre på engelsk.

Bussen klatrer oppover, innover, et par av ungdommene hopper av ved det øverste byggefeltet, men de fleste sitter på videre, vi stiger, veien endrer seg, smalner, blir full av telehull, det skjer nesten nøyaktig samtidig med at vi kjører inn i nabokommunen. Først her går de fleste ungdommene av, de har visst fremdeles ikke fått videregående skole her inne, fremdeles ikke fått svømmehall, her i Eidesdalen, hos lillebroren, taperen.

Jeg går av med de siste ungdommene, rusler langsomt gjennom sentrum. Stedet er enda mindre enn jeg husket det, nærbutikken er nedlagt. Mens Ringfjorden har vokst, er Eide en brøkdel av sin opprinnelige størrelse ... men det er ikke for Eides skyld at jeg har kommet i dag, jeg kan ikke gråte enda mer for Eidesdalen, den kampen er over, for mange, mange år siden, nå er det isen jeg har kommet for, Blåfonna, og jeg tar grusveien mot fjellet.

Selv hovedstadsavisene skriver om det, jeg har lest artiklene igjen og igjen, kan ikke tro på ordene. De henter ut is fra breen, ren, hvit is fra Norge, og markedsfører den som det mest eksklusive man kan ha i drinken sin, et flytende mini-isfjell, omkranset av gyllen sprit, men ikke til norske kunder, nei, til dem som virkelig kan betale. Isen skal frak-

tes til ørkenlandene, oljesjeikens hjemsteder, og der skal den selges som om den var gull, hvitt gull, til de rikeste av de rike.

Det begynner å snø, en siste krampetrekning av vinter, aprils måte å peke nese på, da jeg klatrer mot fjellet. Små dammer av frossent vann på veien, kantet av krystaller, jeg setter foten mot den tynne overflateisen på en liten pytt, knuser den, hører den briste, men det er ikke morsomt lenger, ikke som det var.

Jeg blir andpusten, det er bratt, og lenger enn jeg husket.

Men endelig når jeg frem, endelig ser jeg breen, kjære, kjære Blåfonna.

Alle breer smelter, jeg vet det jo allerede, men likevel er det noe annet å se det. Jeg stanser, puster bare, isen ligger der fremdeles, men ikke der den pleide å være. Da jeg var liten, nådde breen nesten helt frem til fjellstupet hvor fossene forsvant ned, der hvor breen og fossene hang sammen. Men nå ligger breen høyt i dalsiden, det er langt, hundre meter, kanskje to hundre, mellom stupet og den blå tungen. Breen har beveget seg, som om den forsøker å komme seg unna, vekk fra menneskene.

Jeg fortsetter oppover i lyngen, må kjenne den, må gå på den, ta på den igjen.

Omsider får jeg is under føttene, hvert skritt gir lyd, litt knasende. Jeg fortsetter videre, nå ser jeg utvinnelsesområdet, sårene i den gråhvite breen, harde kutt mot den blå innsiden, der isen er skåret ut. Ved siden av står fire store, hvite sekker fulle, klare til å hentes. De bruker motorsager, har jeg lest, skånsomme motorsager som ikke er smurt, slik at isbitene ikke skal bli tilsmusset av olje.

Ingenting burde overraske meg lenger. Alt det menneskene gjør. Men dette, det skaper likevel en revne i meg, for dette må Magnus ha sittet på styremøtet og smilende godkjent, kanskje til og med applaudert frem.

Jeg går nærmere, må klatre for å komme helt inntil, kuttene er gjort der breen skråner som mest. Jeg tar den ene votten av, legger hånden mot isen, den lever under fingrene mine, breen min, et stort, rolig dyr som sover, men den er et såret dyr, og den kan ikke brøle, den tappes hvert minutt, hvert sekund, er døende allerede.

For gammel til å gråte, for gammel for disse tårene, men likevel er jeg våt på kinnene.

Isen vår, Magnus, isen vår.

Har du glemt det, eller la du kanskje ikke engang merke til det, at første gang vi traff hverandre, var det med smeltende is fra Blåfonna mellom hendene?

Jeg var sju, du var åtte, husker du det? Det var bursdagen min, og jeg fikk vann, frossent vann, i gave.

Hele livet er vann, hele livet var vann, overalt hvor jeg snudde meg, var det vann, det strømmet fra himmelen som regn, eller snø, det fylte de små innsjøene i fjellene, lå som is i breen, det strømmet nedover de bratte fjellsidene i tusenvis av små bekker, samlet seg til elva Breio, det lå flatt foran bygda i fjorden, fjorden som ble til hav når man fulgte den vestover. Hele min verden var vann. Bakken, fjellene, beitemarkene var bare bitte små øyer i det som egentlig var verden; og jeg kalte min verden Jorda, men tenkte at den egentlig burde hett Vannet.

Sommeren var så varm, som om vi bodde et helt annet

sted, varmen hørte ikke hjemme her, og de engelske turistene som bodde på hotellet vårt, svettet, de satt ute i den store hagen under frukttrærne og viftet seg med gamle aviser og sa at de aldri hadde forestilt seg at det kunne være så varmt her oppe i nord.

Da jeg våknet, var sengen tom, mamma og pappa hadde stått opp allerede, jeg pleide å sove mellom dem, om natten listet jeg meg inn på rommet deres og la meg midt i dobbeltsengen. De spurte om jeg drømte, men det var ikke derfor.

«Jeg vil ikke være alene», sa jeg. «Jeg vil være sammen med noen.»

Det måtte de vel skjønne, de sov jo sammen med noen hver eneste natt, men uansett hvor mange ganger jeg kom inn, så skjønte de det ikke, for hver eneste kveld når jeg la meg, minnet de meg om at jeg måtte sove i min egen seng, hele natten, ikke bare halve, og jeg sa at jeg skulle gjøre det, fordi det var det jeg forstod at de ville jeg skulle si, men så våknet jeg likevel, hver natt satte jeg meg opp og kjente hvor tom sengen var, hvor tomt rommet var, og så listet jeg meg, nei, jeg listet meg ikke, små barn er ikke gode til å liste seg, og særlig ikke jeg, jeg gikk bare, uten å tenke på at jeg laget lyd, uten å tenke at jeg vekket dem, jeg gikk over de kalde golvplankene, inn på rommet deres hvor jeg alltid entret sengen fra fotenden, for slik kunne jeg presse meg ned mellom dem, uten å måtte krype over noen av de store kroppene. Jeg krevde aldri dyne, for kroppene deres, på hver sin side av min, var varme nok.

Men akkurat denne morgenen lå jeg alene, de hadde stått opp, men fordi det var bursdag, kunne jeg ikke stå opp med dem. Jeg visste jeg måtte ligge stille, jeg husket det fra i fjor, at

på bursdagen må man bare ligge stille og vente til de kommer, og kløen, jeg husker fremdeles kløen, hvordan det sprenget i armer og føtter, det ulidelige i ventingen, at det nesten ikke var til å bære, at det kanskje til og med hadde vært bedre *ikke* å ha bursdag i det hele tatt.

«Kommer dere snart», sa jeg forsiktig.

Men ingen svarte.

«Hallo?!»

Jeg ble plutselig redd de ikke skulle komme, at de hadde tatt feil av dagen.

«MAMMA OG PAPPA?!»

Eller at de hadde glemt hele bursdagen.

«HALLO MAMMA OG PAPPA!!!»

Men så dukket de opp, med kake og sang, stod på hver sin side av sengen og sang med den lyse og mørke stemmen sin, helt i kor, og det ble plutselig for mye, alt sammen, jeg måtte dra dynen over hodet og bli enda lenger i sengen, enda jeg egentlig ville ut.

Da sangen var over, fikk jeg gaver, en blank ball og en dokke fra mamma, med en munn som smilte forferdelig bredt.

«Den er skummel», sa jeg.

«Nei da», sa pappa.

«Jo», sa jeg.

«Jeg syntes den var søt da jeg så den i butikken, og det var den største dokka de hadde», sa mamma.

«De hadde ikke trengt å lage den med et sånt smil», sa jeg.

«Du må si takk», sa pappa. «Du må si takk til mamma.»

«Takk», sa jeg. «For dokka. Som er skummel.»

Jeg sa alltid det jeg mente, det jeg tenkte, og kanskje ble de

irritert, men aldri nok til at det endret min atferd, og kanskje var den heller ikke så enkel å endre.

Jeg husker dokka, og resten av gavene jeg fikk, jeg er ganske sikker på at jeg fikk alle disse tingene denne dagen: to bøker om blomster fra pappa, et herbarium, også fra ham, en globus med lys fra dem begge. Jeg takket for alt sammen. Så mange gaver, jeg visste at ingen jeg kjente, fikk like mange, men ingen jeg kjente, hadde heller en mor som eide et helt hotell med nesten hundre rom, det var åttifire, men vi sa alltid *nesten hundre*, og i tillegg hadde vi vår egen private fløy, vi kalte den bare fløyen, med tre stuer og fire soverom og kjøkken og pikerom attpåtil.

Hun hadde arvet det hele av morfar, som døde før jeg ble født, det hang bilder av ham overalt, av gamle Hauger, alle kalte ham det, til og med jeg. Navnet hans hadde mamma også arvet, Hauger, et kjedelig navn, jeg forstod ikke hva det var med det navnet, men likevel bar de det, de tok aldri pappas etternavn, pappas oslonavn, for et sånt navn som Hauger kunne man ikke bare kvitte seg med, sa mamma, da måtte de jo også skiftet navn på hotellet vårt, Hauger hotell, og det kunne man ikke gjøre, for det satt historie i veggene våre, fra helt tilbake til byggeåret, som stod skrevet med utskårne tall i tre over inngangen: 1882.

Jeg fikk kake, både på morgenen og resten av dagen, så mye at det søte i magen presset seg oppover, også den følelsen husker jeg, at jeg var sju år, og at kakene presset mot brystet, men jeg fortsatte å spise likevel. Det kom familie innom, og de satt alle sammen langs et bord i hagen, hele mammas slekt, mormor, tantene, de to inngiftede onklene, kusine Birgit og de tre fetterne mine.

Gjestene snakket og bråket, men jeg bråket mest, for jeg satt ikke stille, ikke den gang, ikke senere, og jeg hadde en høy stemme som pappa sa kunne bære like til Galdhøpiggen, han smilte alltid mens han sa dette, like til Galdhøpiggen, Norges høyeste fjell, og han var glad jeg ropte så mye, sa han, stolt av det, men mamma mente nok noe annet, hun sa at stemmen min skar gjennom marg og bein.

Jeg bråket så mye at jeg ikke hørte lastebilen. Først da mamma ba meg komme til gårdsplassen, forstod jeg at noe var på gang, hun tok hånden min og leide meg rundt hjørnet, mens hun vinket på gjestene og sa at de også måtte komme. Hun lo mot dem, mot meg, og det var noe uvant med latteren, hun lo slik jeg pleide å le, vilt og litt for høyt, og jeg lo, jeg også, fordi jeg følte jeg måtte.

Jeg snudde meg og så etter pappa, oppdaget ham, bakerst i flokken av gjester, alene, jeg ville leie ham i stedet, men mamma dro for hardt.

Så rundet vi hjørnet og jeg skvatt, forstod ikke hva jeg så, hele gårdsplassen var hvit, den reflekterte lyset, gnistret, fikk meg til å myse.

«Is», sa mamma. «Snø, vinter, se, Signe, det er vinter!»

«Snø?» sa jeg.

Hun stod ved siden av meg, og jeg kunne kjenne at noe var viktig for mamma med dette, med snøen, som egentlig var is, men jeg forstod ikke hva, og nå hadde pappa også kommet opp ved siden av henne, og han smilte ikke.

«Hva er det her?» sa pappa til mamma.

«Husker du», sa mamma til meg, «at du så gjerne ville ha bursdag om vinteren?»

«Nei», sa jeg.

«At du gråt da Birgit fylte år og det snødde?» fortsatte mamma. «Og du ønsket deg en snømann, husker du det?»

«Har du kjørt det helt ned fra fjellet?» sa pappa til mamma, og stemmen hans var stram.

«Sønstebø tok det for meg, han skulle uansett hente til Fiskemottaket», svarte hun.

Jeg snudde meg og oppdaget Sønstebø, bonden fra Eidesdalen, han stod ved lastebilen, kikket på meg, smilte, ventet seg noe, av meg, forstod jeg, og bak ham stod sønnen hans, Magnus.

Der var du, Magnus. Jeg visste hvem du var fra før, for faren din kom iblant med is til hotellet på lastebilen, og da hendte det at du var med, men likevel tenker jeg på det øyeblikket som om det var første gang jeg så deg. Du stod der, barbent, føttene brune av sol og skitt, og du ventet på noe, som alle andre, du ventet på meg. Du minnet meg om et ekorn, runde, brune øyne som fikk med seg alt. Du var bare åtte, men du merket at noe stod på spill, tror jeg, noe som ikke ble sagt, at noen trengte deg, eller kom til å trenge deg. Sånn var du, sånn var han.

«Så Sønstebø måtte ta en ekstra tur?» sa pappa lavt. «Hele veien fra fjellet?»

Jeg håpet han skulle legge armen rundt mamma, slik han iblant gjorde, legge den rundt henne og klemme henne inn til seg, men han rørte seg ikke.

«Signe har bursdag, hun ønsket seg dette», sa mamma.

«Og hva får Sønstebø for jobben?»

«Han syntes det var morsomt. Han elsket at jeg skulle gjøre det, han elsket ideen.»

«Alle elsker dine ideer.»

Da snudde mamma seg mot meg. «Du kan lage snømann, Signe. Vil du ikke det? Vi kan lage snømann, alle sammen!»

Jeg ville ikke lage snømann, men likevel svarte jeg ja.

Jeg skled i småskoene, holdt på å falle, hadde dårlig balanse ute på det hvite hun kalte snø, men mamma huket tak i meg og holdt meg på bena.

Fuktighet og kulde trengte inn i skosålene, harde iskorn veltet seg over føttene og smeltet mot tynne knestrømper.

Jeg bøyde meg ned, grep snøen med hendene, forsøkte å rulle en ball, men den var som perlesukker, løste seg bare opp.

Jeg løftet hodet, alle så på meg, hele selskapet så på. Magnus stod helt stille, bare øynene beveget seg, blikket gikk fra snøen til meg og tilbake, han hadde aldri fått snø til sin bursdag, det var vel bare hotelldøtre som fikk det, og jeg skulle ønske han ikke så dette.

Men mamma smilte, smilte like bredt som dokka, den største i butikken, og jeg prøvde igjen å rulle en ball, jeg måtte få det til, det måtte bli en snøball, jeg måtte lage en diger snømann, for jeg husket ikke at jeg hadde ønsket meg vinterbursdag, jeg kunne ikke huske at jeg noen gang hadde snakket med mamma om dette, eller at jeg hadde grått i Birgits bursdag. Men det hadde jeg, og nå var pappa sint på mamma, og mamma ga meg bare gaver jeg ikke visste at jeg ville ha, kanskje hadde jeg sagt at jeg ønsket meg ei dokke, også, og glemt det. Det var min skyld, alt dette, at jeg stod her og var så inderlig kald på føttene, med isvann rennende ned fra fingrene, at alle stod her og var rare rundt meg, at den tørre gårdsplassen var i ferd med å bli gjørmete, ekkel, at pappa så på mamma med et blikk jeg ikke forstod, og at han stakk hendene ned i bukselommene på en måte som fikk skuldrene

hans til å smalne, og at Magnus var her. Jeg ønsket av hele mitt hamrende sju år gamle hjerte at han ikke så meg sann.

Derfor løy jeg, for første gang i mitt liv løy jeg, noen barn kan lyve, de gjør det uten å tenke seg om, det faller dem lett å si at de ikke har tatt kaker i boksen eller mistet lekseboka på veien, men jeg var ikke et sånt barn, akkurat som jeg heller ikke var et barn som likte å forestille meg ting, fantasilek og liksomverdener lå ikke for meg, og kanskje dermed heller ikke løgnen. Jeg hadde så langt i livet ikke vært i situasjoner hvor jeg trengte å lyve, og dessuten hadde jeg aldri tenkt tanken, at det faktisk gikk an, at en løgn kunne løse noe, det hadde rett og slett vært enklere å si det jeg mente.

Men nå gjorde jeg det, løgnen presset seg frem, for det var jo min skyld, alt det her, tenkte jeg, med kalde tær og våte knestrømper, med kakene pressende mot brystet, i bevegelse oppover, mot halsen, munnen, og jeg måtte stoppe pappas blikk, derfor løy jeg, jeg måtte få ham til å ta hendene ut av lommene, strekke dem frem mot mamma.

Jeg tenkte gjennom løgnen, i et blaff, laget den i hodet, før jeg fremførte den, med en lav stemme jeg håpet hørtes ekte ut.

«Ja. Jeg husker det, mamma. Jeg ønsket meg bursdag om vinteren. Jeg husker det.»

Og for å virkelig gjøre det skikkelig, gjøre løgnen fullgod, fylte jeg hendene med råtten perlesukkersnø og strakte dem frem mot mamma, mot pappa.

«Takk. Tusen takk for isen.»

Nå, tenkte jeg, nå må vel alt bli bra. Men ingenting skjedde, en av gjestene kremtet svakt, kusinen min trakk tanten min i skjørtet, kikket opp på henne, men alle de voksne

så bare på meg og ventet, som om det skulle skje noe mer.

Det var da han kom, Magnus, med raske føtter mot bakken, fra lastebilen, frem til meg.

«Jeg skal hjelpe deg», sa han.

Han bøyde seg ned, guttenakken var kortklipt og brun, tok is mellom hendene, og laget en ball som ble mye finere enn min.

De bare føttene hans på isen, det måtte være iskaldt, men han brydde seg visst ikke, for nå laget vi snømann sammen, av den råtnende, smeltende snøen, og jeg la ikke lenger merke til alle rundt oss, alle som fremdeles stod og så.

«Vi trenger en nese», sa han.

«Du mener en gulrot», sa jeg.

«Ja, en nese.»

«Men det er egentlig en gulrot», sa jeg.

Og han lo.